

Huhtikuun Pääsiäinen

Huhtikuun taivas oli harmaa. On kuitenkin merkillistä, kuinka huhtikuun taivaan harmaus on jotain muuta kuin käsite harmaa taivas. Huhtikuussa on niin väkevä kevään kuulto, että sitä ei pelkällä harmaalla lan-
nisteta. Ja minä hetkenä hyvänsä huhtikuun harmaa taivas sa-
taa kevätsateen...

Kevätsateesta tuli mieleen samanniminen romaani, jonka luin sen ilmestymisaikoina, kolmisenkymmentä vuotta sitten. Se oli Eino Railon ensimmäisiä omalla nimellä julkaisemia kaunokirjallisia teoksia. Olisi oikeastaan jännittävä katsoa, minkä vaikutuksen kirja nyt tekisi, mutta antaapa olla, toistaiseksi, varmuuden vuoksi. Kevätsade on romaani Kainuusta, kirjailijan kotiseudulta. Mieleeni on jäänyt, että siinä ainakin kevätsateen odotus on tehoavasti kuvattu. Tunnelma tihentyy, patoutuu... kevätsateesta riippuu niin paljon. Sitten se vihdoinkin puhkeaa, ja mielestäni myös tuo lakeaminen oli hyvin kuvattu.

Kevät tuli Ylimaahan...

Eräät taiteilijat ovat töissänsä tavoittaneet ikäänkuin huhtikuun sielun, joku mestari Halonen joskus, joku Juho Mäkelä, kirkkaimmissakin väreissään surumielinen, aito kolmen lakeuden — rantalakeuden, meren ja taivaan — maalari, eiköhän vain lakeuden Lampikin, vaikka taas aivan eri tavalla. Minusta kun tuntuu, että keväänkuultois-
sen harmaan huhtikuun maalaaminen onnistuu nimenomaan vesiväreillä. Kunhan ei ole huhtikuu tuossakin Mattaksen pie-

nessä akvarellissa, joka tuossa seinällä muistuttaa eräästä varhaiskeväisestä yhdessäolosta kauan, kauan sitten, ihmisen ikä sitten, niinkuin kaksikymmen-
vuotiaat sanovat.

Mutta huhtikuulla on toisetkin värit, on pääsiäisen värit. Huhtikuun kevätsadetta lupaileva harmaus sopii kyllä kiirastorstaihin ja pitkäänperjantaihin ja vähilauantaihin, mutta pääsiäisenä tunkeutuu valo jo kai-
ken läpi. Pääsiäiseen kuuluu ihmeellinen, ei-maallinen loiste, milloin kuuluu. Pääsiäisen postikorttivärit ja kirkkaus ovat asia erikseen, en tarkoita tietenkään niitä, vaan aidompaa pääsiäisvaloa. Sellaisen valon kohtaa kulkija joskus Oulunkin kadulla, mutta mieluummin anivarhaisena aamuhetkenä, niin, oikeastaan vain anivarhaisena. Eräänä keväänä näyteltiin Oulun taidepäivien näytäntönä itsensä Strindbergin Pääsiäistä. Siitäkin on kauan, enkä tällä hetkellä saa mieleeni kappaleen sisältöä enkä yksityisiäkään tapahtumia, mutta lavastus on jäänyt mieleeni, näen — näkemällä näen — sen edessäni. Taiteilija oli saanut siihen pääsiäisaamun yliluonnollista kuultoa, huhtikuun valoa herkimmillään, niin että ihmisrinnassa kummas-
ti riipaisi. Kun tähän vielä kuvittelen urut, jotka taustalla hiljalleen paisuttavat ylösno-
muksenaamun voitonsanomaa — suljen silmäni ja melkein "näen" senkin —, tunnen, kuinka valo kaikkialla voittaa harmauden. Eiköhän kevätsade sulata roudankin.

P a n u